

ОСНОВНІ ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВІДНОВЛЕННЯ БОЄЗДАТНОСТІ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ

Проблема відновлення боєздатності військових частин набула критичного значення через інтенсивність бойових дій та значні втрати. Метою статті є висвітлення основних факторів, що впливають на ефективність відновлення боєздатності в умовах воєнного стану.

Дослідження проведено з використанням таких методів: аналізу і синтезу – для визначення проблеми, мети та завдань дослідження; контент-аналізу – для вивчення джерел із теми дослідження та практичного досвіду бойових дій для систематизації факторів впливу; узагальнення та систематизації – при підготовці висновків стосовно результатів дослідження.

Систематизовано зовнішні (некеровані) та внутрішні (керовані) фактори. Обґрунтовано, що найбільший вплив мають внутрішні фактори: діяльність суб'єктів відновлення боєздатності щодо доукомплектування особовим складом, ОВТ, поповнення МТЗ, проведення заходів відновлення МПС особового складу та бойового загодження; укомплектованість військової частини особовим складом на початок відновлення боєздатності; морально-психологічний стан особового складу на початок відновлення боєздатності; забезпеченість військової частини ОВТ на початок відновлення боєздатності; забезпеченість військової частини МТЗ на початок відновлення боєздатності; підготовленість особового складу військової частини на початок відновлення боєздатності.

Результати дослідження можуть бути використані під час розроблення керівних документів, що регламентують питання організації відновлення боєздатності, в практиці відновлення боєздатності та у ході подальших досліджень з даного напрямку у наукових установах.

Ключові слова: відновлення боєздатності, зовнішні фактори, внутрішні фактори, військова частина, ефективність.

Вступ. Досвід застосування військових частин (підрозділів) Збройних Сил (далі – ЗС) України під час відсічі збройної агресії російської федерації (далі – рф) свідчить, що успішне виконання ними бойових (спеціальних) завдань залежить від рівня їхньої боєздатності [1-6]. Гібридний характер війни, інтенсивне застосування засобів вогневого ураження створюють умови, за яких військові частини зазнають втрат, що знижує їх боєздатність. Подальше успішне виконання військовими частинами, які втратили боєздатність, визначених бойових (спеціальних) завдань можливе лише за умови ефективного відновлення їх боєздатності [7].

У зв'язку з цим триває робота в органах військового управління, військових частинах ЗС України щодо пошуку та впровадження нових підходів у діяльність командувачів (командирів, начальників) та їх заступників для підвищення ефективності проведення заходів відновлення боєздатності військових частин, що неможливо без врахування основних факторів, що впливають на ефективність відновлення боєздатності військової частини.

Таким чином, виникає потреба у висвітленні основних факторів, що впливають на ефективність відновлення боєздатності військової частини. Зазначене свідчить про актуальність теми, яка розглядається.

Огляд літератури. Аналіз попередніх досліджень і публікацій з даного напрямку [8-12] свідчить про те, що не сформовано єдиного підходу до визначення та систематизації основних факторів, що впливають на ефективність відновлення боєздатності, а наявні методики дозволяють оцінити окремі елементи боєздатності, які не повною мірою враховують зміни, що відбулися в системі відновлення боєздатності ЗС України з впровадженням нових керівних документів та не дозволяють комплексно оцінити готовність військової частини до виконання бойових завдань.

Зокрема, у попередніх роботах авторів обґрунтовано методичний підхід до оцінювання рівня навченості органів військового управління тактичного рівня, який враховує індивідуальні спроможності посадових осіб та їхню злагодженість [8]. Питанням оцінювання підготовленості танкових бригад безпосередньо у процесі відновлення їхньої боєздатності присвячена праця [9]. Крім того, розроблено часткову методику для визначення стану саме колективної підготовки органів військового управління як складової оперативної підготовки [10]. Досліджено комплексну методику оцінювання навчання змінного складу навчальних центрів, що дозволяє враховувати фактори, що сприяють або перешкоджають освітньому процесу [11]. Важливим складником формування загальнонаціонального рівня військових знань є базова загальновійськова підготовка, сукупність показників ефективності якої (діяльність суб'єктів, характеристики об'єктів та рівень організації підготовки) обґрунтовано у роботі [12].

Таким чином, попри наявність методик оцінювання окремих елементів боєздатності, питання комплексного впливу внутрішніх і зовнішніх факторів на загальну ефективність процесу відновлення боєздатності військової частини в умовах сучасного воєнного стану залишається недостатньо вивченим і потребує додаткового дослідження.

Метою дослідження є висвітлення основних факторів, що впливають на ефективність відновлення боєздатності військової частини в умовах правового режиму воєнного стану.

Відповідними **завданнями** є:

- виявити та систематизувати зовнішні фактори, що відображають вплив зовнішнього середовища на об'єкт, що досліджується;
- визначити та схарактеризувати внутрішні фактори, які безпосередньо пов'язані з результатами діяльності об'єкта, що досліджується.

Методи. Для досягнення поставленої мети було використано такі методи: аналізу і синтезу – для визначення проблеми, мети та завдань дослідження; контент-аналізу – для вивчення джерел із теми дослідження та практичного досвіду бойових дій для систематизації факторів впливу; узагальнення та систематизації – при підготовці висновків стосовно результатів дослідження.

Результати. На основі аналізу доктринальної бази щодо відновлення боєздатності [13-15, 17] у роботі узагальнено, уточнено (без зміни суті) та сформульовано визначення основних понять, використаних у статті.

Відновлення боєздатності військової частини – це комплекс заходів, який проводиться з метою покриття втрат, завданих противником, та досягнення потрібного рівня боєздатності, що дозволяє реалізувати бойові можливості та забезпечує виконання військовою частиною бойового завдання.

Боєздатність – це стан військової частини, який дозволяє їй успішно вести бойові дії і реалізувати свої бойові можливості.

Боєздатність військової частини може бути втрачена частково або повністю. При цьому вважається, що при втратах в особовому складі, озброєнні та військовій техніці (далі – ОВТ), матеріально-технічних засобів (далі – МТЗ) до 30% і збереженні управління підрозділами військова частина зберігає здатність до виконання бойових (спеціальних) завдань і може продовжувати бойові дії. При втратах в особовому складі, ОВТ, МТЗ від 30% до 50% і збереженні управління підрозділами військова частина частково втрачає боєздатність і потребує відновлення здатності виконувати бойові (спеціальні) завдання. Якщо військова частина втратила понад 50% укомплектованості, забезпеченості і здатність до управління підрозділами, то вона вважається небоєздатною і потребує проведення низки заходів щодо її відновлення.

Під час відновлення боєздатності проводяться такі основні заходи: доукомплектування військової частини особовим складом; проведення заходів з відновлення морально-психологічного стану (далі – МПС) особового складу; доукомплектування військової частини технічно справними штатними зразками ОВТ (відновлення пошкоджених зразків ОВТ); поповнення (забезпечення) військової частини МТЗ та бойове злагодження

військової частини.

Відновлення боєздатності є складним і багатогранним процесом, який проводиться з метою покриття втрат, завданих противником, та проведення заходів бойового злагодження, що дозволить гарантовано й ефективно виконувати поставлені бойові (спеціальні) завдання.

Разом з тим існує низка факторів, що впливають на ефективність цього процесу.

За характером походження основні фактори, що впливають на ефективність відновлення боєздатності військової частини, поділяються на дві групи:

перша група – зовнішні, які відображають вплив зовнішнього середовища і, як правило, не залежать від діяльності об'єкта, що досліджується. Тому ці фактори належать до некерованих;

друга група – внутрішні, безпосередньо пов'язані з результатами діяльності об'єкта, що досліджується, і впливають на нього. Як правило, вони є керованими, тому повною мірою відображають вплив на функціонування процесу та кінцевий результат.

Зовнішні та внутрішні фактори, що впливають на ефективність відновлення боєздатності (рис. 1).

Рисунок 1 – Зовнішні та внутрішні фактори

Досвід відбиття збройної агресії російської федерації свідчить, що сучасні бойові дії характеризуються поєднанням традиційних способів збройної боротьби з широким застосуванням високоточної зброї, безпілотних систем, засобів радіоелектронної боротьби, кібератак та інформаційно-психологічного впливу, чим дедалі більше набирає характерних рис гібридної війни [18]. Зазначені особливості формують умови, у яких здійснюється відновлення боєздатності військових частин, визначаючи його тривалість та ефективність.

Характер та інтенсивність бойових дій визначають масштаби втрат особового складу, озброєння, військової техніки та матеріально-технічних засобів. Зі збільшенням інтенсивності бойових дій зростають обсяги ресурсів і часу, необхідних для відновлення боєздатності військової частини, що ускладнює своєчасне повернення її до виконання бойових (спеціальних) завдань.

Форми і способи застосування військ (сил) також істотно впливають на процес відновлення боєздатності. Перехід до безконтактних способів ведення бойових дій, широке застосування високоточної зброї, ударних безпілотних літальних апаратів, засобів радіоелектронної боротьби та технологій штучного інтелекту змушують адаптувати організацію відновлення боєздатності до нових умов. За таких умов однією з основних форм застосування військ (сил) є спеціальна операція, якій притаманна відсутність чіткого розмежування завдань на оперативному і тактичному рівнях та упередження противника в діях. Особливостями сучасних збройних конфліктів є перехід до безконтактного способу ведення бойових дій, відсутність (розмитість) суцільної лінії бойового зіткнення. Це потребує удосконалення системи бойового злагодження, зміни підходів до підготовки особового складу та забезпечення військових частин сучасними засобами боротьби.

Час, необхідний військовій частині на відновлення боєздатності, є одним із ключових зовнішніх факторів. Він встановлюється старшим начальником залежно від кількості понесених втрат військовою частиною (підрозділом), можливостей щодо доукомплектування особовим складом, технічно справними штатними зразками ОВТ (відновлення пошкоджених зразків ОВТ), поповнення (забезпечення) МТЗ, обстановки в районі ведення бойових дій та наявності і готовності резервів. Обмежені строки можуть не дозволити повністю реалізувати всі необхідні заходи відновлення боєздатності, що безпосередньо позначається на рівні готовності військової частини до виконання бойових завдань.

Негативний інформаційний вплив противника спрямований на деморалізацію особового складу, створення хаосу та зниження боєздатності військ (сил) без прямої військової конфронтації. Розвиток мережі Інтернет відкрив широкі можливості для технологій маніпулятивного впливу. Використання соціальних мереж, інформаційних платформ і сучасних технологій маніпулятивного впливу сприяє поширенню деструктивних наративів, що негативно впливає на морально-психологічний стан військовослужбовців та населення. У результаті ускладнюються заходи мобілізації, комплектування військ та відновлення морально-психологічного стану особового складу під час відновлення боєздатності.

Сучасні соціальні мережі формують в аудиторії так зване "кліпове сприйняття", що характеризується фрагментарністю, низьким рівнем аналітичності, емоційною забарвленістю і стає чудовим підґрунтям для просування визначених наративів і маніпулювання цільовою аудиторією [19].

Можливості противника завдавати вогневого впливу по районах проведення відновлення боєздатності, у будь-якій точці України, значно обмежують організацію відповідних заходів. Постійна загроза ракетних ударів, застосування безпілотних літальних апаратів та інших засобів ураження змушує розосереджувати військові частини (підрозділи), змінювати райони відновлення, посилювати їх інженерне обладнання та охорону. Крім того, ураження об'єктів навчально-матеріальної технічної бази (далі – НМТБ), інфраструктури та логістичних вузлів збільшує тривалість і знижує ефективність процесу відновлення боєздатності.

Міжнародна підтримка світової спільноти є важливим фактором, що позитивно впливає на відновлення боєздатності військових частин. Надходження озброєння, військової техніки, матеріально-технічних засобів, фінансової допомоги, організація підготовки військовослужбовців та обмін досвідом із державами-партнерами розширюють можливості щодо оперативного відновлення втрат, підвищують якість підготовки особового складу та сприяють впровадженню сучасних стандартів організації відновлення боєздатності військ (сил).

Район відновлення боєздатності визначає можливості щодо розміщення особового складу, організації ремонту озброєння і військової техніки, логістичного забезпечення, проведення бойового злагодження, маскування та інженерного обладнання. Віддаленість району від лінії бойового зіткнення, транспортна доступність, наявність необхідної інфраструктури та рівень безпеки безпосередньо впливають на тривалість і ефективність відновлення боєздатності.

Суспільно-політична обстановка в районі відновлення боєздатності також впливає на ефективність цього процесу. Під час оцінювання району враховуються політичні, економічно-інфраструктурні, соціально-демографічні, культурно-релігійні, безпекові (криміногенні), інформаційні, природно-кліматичні та інші умови, які можуть як сприяти, так і ускладнювати проведення заходів відновлення [20]. Сприятлива суспільно-політична обстановка полегшує організацію логістичного забезпечення, взаємодію з органами державної влади та місцевого самоврядування, тоді як нестабільність або високий рівень загроз можуть істотно ускладнювати проведення заходів відновлення боєздатності. Під час планування відновлення боєздатності здійснюється аналіз суспільно-політичної обстановки, який передбачає визначення рівня впливу (сприяння, небезпеки) чинників суспільно-політичної обстановки на хід виконання військами (силами) заходів відновлення боєздатності, виявлення об'єктивно існуючих можливостей, суспільних настроїв, думок, лідерів, потреб і запитів у певному районі та тенденцій їх розвитку і можливих змін.

Вимоги доктринальної бази з відновлення боєздатності визначають порядок організації, проведення та оцінювання заходів відновлення. Уведення в дію нових керівних документів [13-16], адаптованих до підходів держав-членів НАТО (понятійний апарат, принципи і етапи відновлення боєздатності), забезпечує уніфікацію процесів планування та проведення відновлення боєздатності, що створює передумови для підвищення його ефективності.

Як свідчать результати аналізу зовнішніх факторів, їхній вплив має об'єктивний характер на ефективність відновлення боєздатності військової частини, тобто вплив суб'єктів відновлення боєздатності на них значно обмежений.

Тому визначальний вплив на ефективність відновлення боєздатності військової частини здійснюють внутрішні фактори. Вони безпосередньо пов'язані з результатами діяльності об'єкта, що досліджується, і впливають на нього. Вони є керованими, тому повною мірою відображають вплив на функціонування процесу та кінцевий результат.

Діяльність суб'єктів відновлення боєздатності щодо виконання основних заходів, які проводяться під час відновлення боєздатності, з урахуванням початкових значень показників боєздатності впливає на готовність військової частини до виконання бойових (спеціальних) завдань.

Військова служба за призовом під час мобілізації на особливий період хоч і залишається основним джерелом доукомплектування особовим складом під час правового режиму воєнного стану, але пов'язана з численними викликами. Ключовим викликом є зменшення кількості добровольців. Це зумовлено як недоліками в інформаційно-роз'яснювальній роботі державних органів, так і потужним інформаційно-психологічним впливом противника, що має на меті дискредитацію діяльності територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки (далі – ТЦК та СП). Крім того, низка державних інституцій не повною мірою реалізує свої законодавчі повноваження у цій сфері. Як наслідок, основний тягар відповідальності за мобілізацію людських ресурсів фактично перекладено на ТЦК та СП.

Корупційні виклики у роботі військово-лікарських комісій (далі – ВЛК), пов'язані з недосконалістю процедури визначення придатності громадян за станом здоров'я до проходження військової служби, соціальна несправедливість не сприяють якісному комплектуванню військовослужбовцями за призовом під час мобілізації. При цьому, всі негативні явища, які в суспільстві пов'язані з мобілізацією, населенням України акумулюються та спрямовуються проти роботи ТЦК та СП. Зазначене сприяє невиконанню ТЦК та СП планових завдань стосовно призову громадян за мобілізацією. Негативний вплив

на комплектування військових частин ЗС України здійснює відсутність у громадян України належної мотивації до виконання своїх конституційних обов'язків із захисту держави, ухилення їх від призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період та небажання проходити військову службу за контрактом [21].

Також проблемним питанням є якість людських мобілізаційних ресурсів, що направляються до навчальних центрів (центрів підготовки підрозділів) на підготовку. Зазначене не дозволяє після закінчення підготовки (випуску) повною мірою комплектувати бойові військові частини, насамперед через їх стан здоров'я та психологічну неготовність до виконання бойових (спеціальних) завдань. Це призводить до самовільного залишення особовим складом розташування військових частин (підрозділів).

Поряд із зазначеними проблемами, на ефективність доукомплектування негативно впливає суб'єктивний фактор у діяльності посадових осіб військових організаційних структур. Це виявляється у безпідставних відмовах представників військових частин приймати військовонавчений ресурс із навчальних центрів (центрів підготовки підрозділів), недостатньому вжитті заходів щодо залучення на військову службу за контрактом та незадовільному рівні виконавчої дисципліни щодо виконання наказів старших начальників з питань реалізації кадрових рішень щодо переміщення військовослужбовців до основних бойових підрозділів військових частин.

Морально-психологічне виснаження військовослужбовців, які тривалий час перебувають у районі бойових дій, пережили загибель товаришів, зазнають хронічної втоми, втрачають мотивацію, призводить до формування глибоких психологічних травм, які можуть впливати на боєздатність підрозділу. Недостатня кількість кваліфікованих фахівців у сфері психологічної підтримки персоналу ускладнює вчасну діагностику та профілактику морально-психологічних проблем особового складу. Відсутність системної програми психологічної реабілітації є серйозною проблемою, що потребує негайного вирішення.

Як свідчить досвід виконання військовослужбовцями бойових завдань у ході збройної агресії РФ, негативний вплив на МПС особового складу має незадовільний рівень забезпечення (нестача набоїв, води, ізоляція, відсутність зв'язку з рідними), загроза полону, інтенсивний вогневий вплив противника (застосування ударних безпілотних літальних апаратів (далі – БпЛА), артилерійського вогню, авіаційних та ракетних ударів), складні погодні умови (холод, спека, опади, туман), конфлікти у підрозділі або у родині військовослужбовця, почуття психічної (фізичної) безпомічності, недостатній рівень соціального захисту військовослужбовців та їх родин, відсутність уваги до дій підрозділів з боку старших начальників.

Не менш важливим є доукомплектування (поповнення, відновлення та модернізація) ОВТ. Інтенсивна експлуатація ОВТ в ході виконання бойових (спеціальних) завдань та вогневий вплив противника призводить до швидкого вичерпання експлуатаційного ресурсу, значних пошкоджень, зносу та втрат. Недостатня кількість та пропускна спроможність ремонтних підрозділів і підприємств, дефіцит запасних частин призводить до тривалих термінів відновлення ОВТ, а також до відсутності резервів для швидкої заміни повністю знищених або таких, які потребують довгострокового ремонту.

Також варто зважати на труднощі з евакуацією пошкодженої техніки з районів ведення бойових дій до ремонтних підрозділів (підприємств), значне логістичне плече, недостатню кількість засобів для евакуації.

Крім того, велика кількість різноманітного озброєння і військової техніки, котрі надходять у підрозділи, створює додаткові виклики щодо забезпечення можливості їх ремонту, забезпечення повною номенклатурою запасних частин. Залежність від постачання західними партнерами, обмеженість власних виробничих потужностей та складність логістичних ланцюгів створюють додаткові труднощі щодо своєчасного доукомплектування військових частин озброєнням і військовою технікою.

Вагомим фактором, що негативно впливає на ефективність відновлення боєздатності, є дефіцит придатних до використання запасів МТЗ, передусім ракет та артилерійських

боєприпасів. Це зумовлено як високою інтенсивністю їх витрачання під час бойових дій, так і недостатніми обсягами постачання.

Руйнування транспортної інфраструктури, складність організації постачання в умовах бойових дій, а також необхідність налагодження ефективної системи обліку та розподілу ресурсів створюють значні логістичні виклики.

Підготовленість особового складу на початок відновлення боєздатності є одним із визначальних внутрішніх факторів. Чим вищий рівень індивідуальної та колективної підготовленості військовослужбовців, тим менше часу необхідно на проведення бойового злагодження та відновлення спроможності військової частини виконувати бойові (спеціальні) завдання. Натомість недостатній рівень навченості новоприбулого особового складу, невідповідність військово-облікових спеціальностей займаним посадам і відсутність практичного бойового досвіду збільшують тривалість відновлення боєздатності та потребують додаткових заходів підготовки.

У процесі організаційних заходів під час відновлення боєздатності з особовим складом проводяться заходи вхідного контролю під керівництвом керівника оперативної групи з відновлення боєздатності для визначення їх рівня навченості. Також перевіряється відповідність військово-облікових спеціальностей особового складу, оскільки часто кваліфіковані фахівці (члени екіпажів, обслуг, розрахунків, командири танків, бойових машин, гармат) прибувають до військових частин не за прямою військово-обліковою спеціальністю без попереднього проходження служби на відповідних посадах.

Отже, аналіз перерахованих вище факторів вказує на те, що вони мають значний вплив на ефективність відновлення боєздатності військової частини і повинні бути враховані під час розроблення методики оцінювання ефективності відновлення боєздатності військової частини.

Дискусія і висновки. Таким чином, проведене дослідження дає підстави стверджувати, що відновлення боєздатності є складним і багатогранним процесом, спрямованим на покриття втрат, завданих противником, та досягнення потрібного рівня боєздатності, який дозволяє реалізувати свої бойові можливості та забезпечує виконання військовою частиною бойового завдання. У роботі систематизовано ключові фактори, які впливають на цей процес, шляхом їх поділу на дві групи. Встановлено, що зовнішні фактори, такі як характер та інтенсивність бойових дій, форми і способи застосування військ (сил); час, необхідний військовій частині на відновлення боєздатності; негативний інформаційний вплив противника; можливості противника завдавати ураження по районах проведення відновлення боєздатності; міжнародна підтримка світової спільноти; район відновлення боєздатності та суспільно-політична обстановка в ньому; вимоги доктринальної бази з відновлення боєздатності, мають об'єктивний характер і майже не піддаються контролю з боку суб'єктів відновлення боєздатності.

Натомість визначальний вплив на ефективність процесу здійснюють внутрішні фактори, оскільки вони є керованими та безпосередньо відображають кінцевий результат. До них належать діяльність суб'єктів відновлення боєздатності щодо доукомплектування особовим складом, озброєнням і військовою технікою, поповнення матеріально-технічних засобів, проведення заходів відновлення морально-психологічного стану особового складу та бойового злагодження; укомплектованість військової частини особовим складом на початок відновлення боєздатності; морально-психологічний стан особового складу на початок відновлення боєздатності; забезпеченість військової частини озброєнням і військовою технікою на початок відновлення боєздатності; забезпеченість військової частини матеріально-технічними засобами на початок відновлення боєздатності; підготовленість особового складу військової частини на початок відновлення боєздатності. Аналіз показав, що сучасні виклики потребують вдосконалення існуючих підходів до управління ресурсами та адаптації доктринальної бази до стандартів держав-членів НАТО з відновлення боєздатності.

Результати дослідження можуть бути використані під час розроблення доктринальних документів, які регламентують питання організації відновлення боєздатності, в практиці

організації та проведення відновлення боєздатності та у ході подальших досліджень з даного напрямку у наукових установах. Перспективами подальших наукових досліджень у даному напрямі може бути розроблення нових підходів до проведення бойового злагодження військових частин (підрозділів) в умовах сучасної війни.

Внесок авторів: Дмитро Савчук – концептуалізація, методологія, написання (оригінальна чернетка), Олександр Георгадзе – методологія, написання (перегляд і редагування).

Джерела фінансування. Це дослідження не отримало жодного гранту від фінансової установи в державному, комерційному або некомерційному секторах.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Георгадзе О. А., Горбач Р. Я. Концептуальні засади впровадження рекрутингу у Збройних Силах України. *Збірник наукових праць військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2024. № 85. с. 94–105. DOI: <https://doi.org/10.17721/2519-481X/2024/85-10>
2. Георгадзе О. А., Ніколайчук О. О. Обґрунтування сукупності показників до методики оцінювання ефективності базової загальновійськової підготовки. *Збірник наукових праць військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2024. № 85. с. 106–115. DOI: <https://doi.org/10.17721/2519-481X/2024/85-11>
3. Георгадзе О. А., Савчук Д. В. Обґрунтування сукупності показників до методики оцінювання ефективності відновлення боєздатності військової частини. *Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України*. 2025. № 2 (85). с. 120–125. DOI: <https://doi.org/10.33099/2304-2745/2025-2-85/120-125>
4. Георгадзе О. А., Салаш О. А. Обґрунтування сукупності показників до комплексної методики оцінювання ефективності оперативної підготовки. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: військові та технічні науки*. 2022. № 3 (88). с. 5–17. DOI: <https://doi.org/10.32453/3.v88i3>
5. Георгадзе О. А., Салаш О. А. Часткова методика оцінювання стану колективної підготовки органів військового управління. *Збірник наукових праць військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2022. № 77. с. 161–171. DOI: <https://doi.org/10.17721/2519-481X/2022/77-14>
6. Георгадзе О. А., Харабара В. І. Часткова методика оцінювання рівня підготовленості танкової бригади у ході відновлення боєздатності. *Social development and security*. 2019. Vol. 9, no. 4 p. 131–142. DOI: <https://doi.org/10.33445/sds.2019.9.4.10>
7. Керівництво "Відновлення боєздатності" (ТКП 7-178 / АТР 3-94.4) : затверджено Головнокомандувачем Збройних Сил України в 2025 р. Київ, 2025.
8. Програма бойового злагодження загальновійськових частин (підрозділів) ЗС України, що відновлюють боєздатність (для формування наступальних спроможностей), (ТП 7 – (01,03 – 05) 178.55.) : затверджено Заступником Головнокомандувача Збройних Сил України в 2023 р. Київ, 2023.
9. Програма бойового злагодження загальновійськових частин (підрозділів) Сухопутних військ ЗС України, що відновлюють боєздатність (для формування оборонних спроможностей), (СТП 7 – (01,02) 178.55.) : затверджено Командувачем Сухопутних військ ЗС України в 2024 р. Київ, 2024.
10. Макаліш О. В., Георгадзе О. А. Методичний підхід до оцінювання рівня навченості органів військового управління тактичного рівня. *Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень НУОУ*. 2016. № 3 (58). с. 104–108. DOI: <https://doi.org/10.33099/2304-2745/2016-3-58/104-108>
11. Молдавчук В. Обґрунтування напрямку дослідження оцінювання та прогнозування суспільно-політичної обстановки для прийняття рішень на службово-бойові дії. *Збірник наукових праць НАДПСУ. Серія: військові та технічні науки*. 2013. № 2. с. 148–153.
12. Погляди щодо організації та проведення індивідуальної підготовки офіцерського складу органів військового управління / Ю. Є. Репіло та ін. *Збірник наукових праць ВІКНУ*. 2024. № 82. с. 59–66. DOI: <https://doi.org/10.17721/2519-481X/2024/82-07>
13. Савчук Д. В., Георгадзе О. А. Часткова методика оцінювання укомплектованості військової частини військовослужбовцями. *Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень НУОУ*. 2024. № 2 (3-83). с. 117–121. DOI: <https://doi.org/10.33099/2304-2745/2024-3-83/117-121>

14. Савчук Д. В., Георгадзе О. А. Часткова методика оцінювання морально-психологічного стану особового складу. *Social development and security*. 2025. Vol. 15, no. 3. с. 100–107. DOI: <https://doi.org/10.33445/sds.2025.15.3.11>
15. Савчук Д. В., Георгадзе О. А. Часткова методика оцінювання рівня підготовленості особового складу військової частини в умовах дії правового режиму воєнного стану. *Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень НВООУ*. 2025. № 3 (86). с. 138–144. DOI: <https://doi.org/10.33099/2304-2745/2025-3-86/138-144>
16. Еволюція форм і способів застосування угруповань військ (сил): тенденції збройної боротьби / О. Семененко та ін. *Social development and security*. 2024. Vol. 14, no. 3. р. 33–52.
17. Інформаційний вимір збройного протистояння України і Росії / С. Сідченко та ін. *Збірник наукових праць ХНУПС*. 2023. № 2 (76). с. 39–48.
18. Програма "Адаптації та допідготовки військовослужбовців до ведення бойових дій" ... (ТП 7-00 (242) 352.62(63)) : затверджено ТВО начальника ГШ ЗС України в 2024 р. Київ, 2024.
19. Heorhadze O. Methods for assessing the level of the organization of joint training of defence forces. *Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони*. 2022. № 2 (44). с. 43–47. DOI: <https://doi.org/10.33099/2311-7249/2022-44-2-43-47>
20. Reconstitution Operations. Tactical Publication ATR 3-94.4. May 2021 edition. 2021.
21. Vynokurov D., Heorhadze O. Comprehensive methodology for evaluating the effectiveness of training the variable composition of the training center. *Political Science and Security Studies Journal*. 2021. Vol. 2, no. 2. р. 77–85. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.5071081>

REFERENCES:

1. Heorhadze, O. (2022). Methods for assessing the level of the organization of joint training of defense forces. *Suchasni informatsiini tekhnologii u sferi bezpeky ta oborony – Modern Information Technologies in the Sphere of Security and Defence*, 2(44), 43–47. <https://doi.org/10.33099/2311-7249/2022-44-2-43-47> [in English].
2. Heorhadze, O. A., & Horbach, R. Ya. (2024). Conceptual principles of recruitment implementation in the Armed Forces of Ukraine. *Zbirnyk naukovykh prats viiskovoho instytutu Kyivskoho Natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka – Collection of Scientific Papers of the Military Institute of Taras Shevchenko National University of Kyiv*, 85, 94–105. <https://doi.org/10.17721/2519-481Kh/2024/85-10> [in Ukrainian].
3. Heorhadze, O. A., & Nikolaichuk, O. O. (2024). Substantiation of a set of indicators for the methodology of assessing the effectiveness of basic combined arms training. *Zbirnyk naukovykh prats viiskovoho instytutu Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka*, 85, 106–115. <https://doi.org/10.17721/2519-481Kh/2024/85-11> [in Ukrainian].
4. Heorhadze, O. A., & Salash, O. A. (2022a). Substantiation of the set of indicators for the complex methodology of assessing the effectiveness of operational training. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. Seriya: viiskovi ta tekhnichni nauky*, 3(88), 5–17. <https://doi.org/10.32453/3.v88i3> [in Ukrainian].
5. Heorhadze, O. A., & Salash, O. A. (2022b). Partial methodology of assessing the state of collective training of military management bodies. *Zbirnyk naukovykh prats viiskovoho instytutu Kyivskoho Natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka*, 77, 161–171. <https://doi.org/10.17721/2519-481X/2022/77-14> [in Ukrainian].
6. Heorhadze, O. A., & Savchuk, D. V. (2025). Substantiation of the set of indicators for the methodology of assessing the effectiveness of restoring the combat capability of a military unit. *Zbirnyk naukovykh prats Tsentru voienno-stratehichnykh doslidzhen Natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy*, 2(85), 120–125. <https://doi.org/10.33099/2304-2745/2025-2-85/120-125> [in Ukrainian].
7. Heorhadze, O. A., & Kharabara, V. I. (2019). Partial methodology for assessing the level of readiness of a tank brigade during the restoration of combat capability. *Social development and security*, 9(4), 131–142. <https://doi.org/10.33445/sds.2019.9.4.10> [in Ukrainian].
8. Holovnokomanduvach Zbroinykh Syl Ukrainy. (2025). *Kerivnytstvo "Vidnovlennia boiezdatnosti" (TKP 7-178 / ATR 3-94.4)* [Manual "Restoration of combat capability"]. Kyiv [in Ukrainian].
9. Komanduvach Sukhoputnykh viisk ZS Ukrainy. (2024). *Prohrama boiovoho zlahodzhennia... (STP 7 – (01,02) 178.55.)* [Ground Forces combat synchronization program]. Kyiv [in Ukrainian].
10. Makalish, O. V., & Heorhadze, O. A. (2016). Methodological approach to assessing the level of training of tactical aviation brigade personnel. *Zbirnyk naukovykh prats Tsentru voienno-stratehichnykh*

doslidzhen Natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy imeni Ivana Cherniakhovskoho, 3(58), 104–108. <https://doi.org/10.33099/2304-2745/2016-3-58/104-108> [in Ukrainian].

11. Moldavchuk, V. (2013). Substantiation of the research direction for assessing and forecasting the socio-political situation for decision-making on service and combat operations. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. Seriya: viiskovi ta tekhnichni nauky*, 2, 148–153 [in Ukrainian].

12. *RECONSTITUTION OPERATIONS*. (2021). Tactical Publication ATR 3-94.4, May 2021 edition [in English].

13. Repilo, Yu. Ye., Heorhadze, O. A., Vynokurov, D. V., Kamalov, Ye. V., Chaikovska, O. Ye., & Kliuchak, O. M. (2024). Views on the organization and conduct of individual training of the officer personnel of military command and control bodies. *Zbirnyk naukovykh prats BIKNU*, 82, 59–66. <https://doi.org/10.17721/2519-481Kh/2024/82-07> [in Ukrainian].

14. Savchuk, D. V., & Heorhadze, O. A. (2024). Partial methodology for assessing the manning of a military unit with service members. *Zbirnyk naukovykh prats Tsentru voienno-stratehichnykh doslidzhen Natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy*, 2(3-83), 117–121. <https://doi.org/10.33099/2304-2745/2024-3-83/117-121> [in Ukrainian].

15. Savchuk, D. V., & Heorhadze, O. A. (2025a). Partial methodology for assessing the moral and psychological state of personnel. *Social development and security*, 15(3), 100–107. <https://doi.org/10.33445/sds.2025.15.3.11> [in Ukrainian].

16. Savchuk, D. V., & Heorhadze, O. A. (2025b). Partial methodology for assessing the level of training of military unit personnel under the conditions of the legal regime of martial law. *Zbirnyk naukovykh prats Tsentru voienno-stratehichnykh doslidzhen Natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy*, 3(86), 138–144. <https://doi.org/10.33099/2304-2745/2025-3-86/138-144> [in Ukrainian].

17. Semenenko, O., Mytchenko, S., Dobrovolskyi, Yu., Yarmolchuk, M., Remez, A., & Tverdokhlib, Ye. (2024). Evolution of forms and methods of employment of troop (force) groupings: trends of armed struggle. *Social development and security*, 14(3), 33–52 [in Ukrainian].

18. Sidchenko, S., Revin, O., Zalkin, S., Khudarkovskyi, K., & Bolbas, O. (2023). Information dimension of the armed confrontation between Ukraine and Russia. *Zbirnyk naukovykh prats Kharkivskoho natsionalnoho universytetu Povitrianykh Syl*, 2(76), 39–48 [in Ukrainian].

19. TVO nachalnyka HSh ZS Ukrainy. (2024). *Prohrama "Adaptatsii ta dopidhotovky viiskovosluzhbovtiv..." (TP 7-00 (242) 352.62(63))* [Adaptation and additional training program]. Kyiv [in Ukrainian].

20. Vynokurov, D., & Heorhadze, O. (2021). Comprehensive methodology for evaluating the effectiveness of training the variable composition of the training center. *Political Science and Security Studies Journal*, 2(2), 77–85. <https://doi.org/10.5281/zenodo.5071081> [in English].

21. Zastupnyk Holovnokomanduvacha Zbroinykh Syl Ukrainy. (2023). *Prohrama boiovoho zlahodzhennia.. (TP 7 – (01,03 – 05) 178.55.)* [AFU combat synchronization program]. Kyiv [in Ukrainian].

Savchuk D., PhD, Assoc. Prof. Heorhadze O.

MAIN FACTORS AFFECTING THE EFFECTIVENESS OF RESTORING THE COMBAT CAPABILITY OF A MILITARY UNIT

Background. *The problem of restoring the combat capability of the Armed Forces of Ukraine has acquired critical importance due to the intensity of combat operations and significant losses. The purpose of the article is to highlight the main factors affecting the effectiveness of restoring combat capability under the legal regime of martial law.*

Methods. *The study was conducted using the following methods: analysis and synthesis to define the research problem and goals; content analysis of scientific sources and practical combat experience to systematize influence factors; generalization and systematization for preparing research conclusions.*

Results. *External (unmanageable) and internal (manageable) factors have been systematized. It is proven that internal factors have the greatest influence: activities of the combat capability restoration actors regarding replenishment of personnel, weapons and military equipment (WME), resupply of logistics, execution of measures to restore the morale and psychological state of personnel, and combat integration training; the unit's personnel strength, morale and psychological state, equipment availability, logistical*

sufficiency, and training level at the beginning of the restoration process.

Conclusions. The research results can be used in the development of regulatory documents for combat capability restoration, in practical restoration activities, and during further research in scientific institutions.

Keywords: restoration of combat capability, external factors, internal factors, military unit, efficiency.

